

**การพัฒนาแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตาม
แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียน
อนุบาลวังไทร**

The Development of a Model of Internal Quality
Assurance for Wangsai School Based on the PLC
approach

ศักดิ์ชาย กมลขุนทด¹

Sakchai Komkhuntod

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร การดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร และขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร เก็บข้อมูลการวิจัยกับผู้เกี่ยวข้อง 812 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์ผลการประเมินตนเอง (SAR) สังเคราะห์ผลการประชุมครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง

¹ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

วิชาชีพ (PLC) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการและประชุมสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาปัญหาการประกันคุณภาพ จากการวิเคราะห์ SAR และการประชุมครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบปัญหาด้านผู้เรียน คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยต่ำ 2) ผลการอ่านออกของผู้เรียนเฉลี่ยต่ำ ปัญหาด้านครูได้แก่ 1) ครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการสอนความรู้ให้กับเด็ก 2) ขาดความต่อเนื่องในการใช้กระบวนการ PLC ในการพัฒนางาน 3) ครูไม่ได้สะท้อนผลการดำเนินงานหลังจากปฏิบัติงานเสร็จทำให้การทำงานในครั้งต่อไปไม่ได้ปรับปรุงแก้ไข ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ 1) การวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลขาดความต่อเนื่อง 2) การจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพและด้านสังคมที่เอื้อต่อการทำงานไม่ชัดเจน 3) ขาดการมีส่วนร่วมการทำงานเป็นทีม ผลการสังเคราะห์แนวทางในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังเคราะห์ได้ 9 ประเด็นคือ 1) การสร้างทีมที่ดี สภาพแวดล้อมดี 2) สร้างเป้าหมายการปฏิบัติงานร่วมกัน 3) สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อเพื่อเป็นกัลยาณมิตร 4) สร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน 5) ระดมความร่วมมือผู้ปกครอง ชุมชน เครือข่าย 6) จัดตั้งทีมศึกษาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเพื่อค้นหาปัญหาหรือสิ่งที่ต้องพัฒนา 7) ส่งเสริมให้ครูพัฒนาความรู้ตามความถนัดและความสนใจเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ และพัฒนาด้านวิชาชีพ 8) ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ Active Learning 9) ส่งเสริมให้ใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนางาน ในด้านองค์ประกอบการพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในนั้นพบองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ แนวทางการพัฒนา ผลการดำเนินงาน และปัจจัยแห่งความสำเร็จซึ่งภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และรายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากขึ้นไป

2. การสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร โดยมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. หลักการ ประกอบด้วย 1) เป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนที่จะต้องพัฒนา

งานในความรับผิดชอบให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น 2).เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง 3).เกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย 4)สร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน ยอมรับและนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา และ 5)พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถเพื่อพัฒนาผู้เรียน 2.วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 1) เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2) เพื่อพัฒนาวิชาชีพสมรรถนะการทำงานและการจัดการเรียนการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียน และ 4) เพื่อพัฒนางานให้สามารถเป็นแบบอย่างได้ 3.แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1.ทีมรวมใจมีเป้าหมายร่วมกัน ขั้นตอนที่ 2 เลือกสรรเป้าหมายพัฒนา ขั้นตอนที่ 3 แสวงหาวิธีการ ขั้นตอนที่ 4 ประสานความคิดและร่วมปฏิบัติ 4.ผลและการรายงานผลการดำเนินการ ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 5 จัดกิจกรรมสะท้อนผลการปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 6 พัฒนาสู่ความเป็นแบบอย่างได้ และ 5.ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์มีความเป็นผู้นำ มีความรู้ความสามารถ เข้าใจและให้การสนับสนุนกระบวนการ PLC 2) ปัจจัยด้านครู ได้แก่ ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาให้ความร่วมมือเป็นทีมที่ดี และ 3) ปัจจัยเกื้อหนุน ได้แก่ บรรยากาศหรือวัฒนธรรมการทำงานที่เป็นกัลยาณมิตรขององค์กร ได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาและเครือข่ายอื่น ซึ่งรูปแบบที่สร้างขึ้นมีความถูกต้องและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.ผลการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ทดลองใช้ที่โรงเรียนอนุบาลวังไทร ปีการศึกษา 2564 เมื่อประเมินจากมาตรฐาน 3 ด้านคือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการและด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ด้านแรกเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดส่วนด้านที่สองและสามมีผลการประเมินตนเองสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด เมื่อประเมินจากผลงานที่เป็นแบบอย่างได้ พบว่า ได้รางวัล จำนวน 15 รางวัล สามารถจำแนกได้ 3 ระดับคือ ระดับภูมิภาค ได้รับ 1 รางวัล ระดับจังหวัด ได้รับ 8 รางวัล

และระดับเขตพื้นที่การศึกษา ได้รับ 6 รางวัล เมื่อประเมินจาก ผลการสอบถามความพึงพอใจพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) โดยทุกข้อมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับมากขึ้นไป

4.ผลประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 พบว่า รูปแบบมีความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) โดยทุกข้อมีค่าเฉลี่ยระดับมาก

คำสำคัญ : รูปแบบ,การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา,ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

Abstract

The research was aimed at obtaining a model for the internal quality assurance (IQA) of Wangsai school based on the approach of PLC. Four steps were taken: identifying of the states and problems of IQA, designing of the drafted model of IQA for Wangsai School, trialing of the model, and evaluating of the model's possibility and proficiency. 812 informants were asked to participate in the research. The analysis of the school's SAR, a workshop, a group discussion was used as the data collection techniques. The obtained data then was analyzed using simple statistics namely mean, SD, and content analysis.

The data analysis to identify the problem revealed that the students had low learning achievement and low literacy rate, that the teachers lacked modern teaching methods, the continuity of applying PLC was lost, and classroom records and reflects, that the management lacked the discontinuity of plan implementation, the incoherence of the physical and social environment with the working nature. The analysis of the data to identify a suggested solution found 9 tips including good team and environment, shred

goal, supportive working culture, supportive working environment, participation from all stakeholders, research that shows development directions, improvement of teacher quality, application of Active Learning strategies, and applying the PLC approach. Regarding the elements of the model development, five things should be included: the principle, the objective, the guidelines for improvement, the outcomes, and the success factors, with all the elements fall at the high mean score.

The development of the model for internal quality assurance based on the PLC approach was done with five keys elements. In terms of the principle, individual responsibility for one's job, participation of all stakeholders in the development process, IQA as an essential part of the education, the feeling of togetherness, and the teacher quality must be acknowledged. The objective, the second element, must include achieving the students' expected qualities, improving personnel's professional potentials, improving management quality, and becoming a model school. The guidelines for development, the third element, consist of 4 steps which are finding shared goals, selecting the development target, searching for the right method, and working as a team. The fourth element, the outcomes, consists of the final step from the third element which is organizing activities that can reflect the outcomes of the work. Regarding the last element, success factors, the data analysis showed that the director's visions, knowledge, and leadership, the teachers' development-oriented attitude, and the supportive working culture and community are the key success factors. Regarding the appropriateness and the quality of the developed model, the research informants rate the aspect high.

The trial of the model is evaluated according to three aspects: three areas of educational providing including achievement, management, and learning and teaching, the quality of becoming a role model, and the satisfaction of the stakeholders. The results showed that all the three aspects are at the higher-than-expected level. The results of the evaluation of the model showed that the model has high possibility and proficiency with the average score of 4.81.

Keywords: Model, Internal Quality Assurance, PLC

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายดังกล่าวอย่างมีคุณภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ในหมวด 6 “มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา” เพื่อเป็นเป็นหลักประกันในการสร้างความมั่นใจให้ผู้ผู้ปกครองและผู้รับบริการจากสถานศึกษาในการส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาต่อเพราะมั่นใจในคุณภาพของสถานศึกษาให้สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (ราชกิจจานุเบกษา, 2542)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในไว้ดังนี้ 1) เพื่อตรวจสอบคุณภาพ และผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานสถานศึกษา 2) เพื่อนำผลการประกันคุณภาพภายในมาใช้เป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจวางแผน พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา 3) เพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 4) เพื่อนำข้อมูลผลการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปจัดทำรายงาน

ประจำปี สำนักทดสอบทางการศึกษา (2561,หน้า.10) ให้สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตามหลักการของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังนี้ 1) การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนที่ต้องปฏิบัติงานตามภารกิจที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย 2) การประกันคุณภาพมุ่งพัฒนางานตามความรับผิดชอบของตนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นเพราะผลการพัฒนาของแต่ละคนก็คือผลรวมของการพัฒนาทั้งสถานศึกษา 3) การประกันคุณภาพเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่ทำเพื่อเตรียมรับการประเมินเป็นครั้งคราวเท่านั้น 4) การประกันคุณภาพต้องเกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่สามารถว่าจ้างหรือขอให้บุคคลอื่น ๆ ดำเนินการแทนได้ 5) การประกันคุณภาพต้องเกิดจากการยอมรับและนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

จากความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาดังกล่าวโรงเรียนอนุบาลวังไทรได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขึ้น โดยได้เริ่มศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากการสังเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) และผลการประชุมครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประกอบด้วย ปัญหาด้านผู้เรียน ปัญหาด้านครู และปัญหาด้านการบริหารจัดการ โดยปัญหาด้านผู้เรียนได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยต่ำ 2) ผลการอ่านออกของผู้เรียนเฉลี่ยต่ำ ปัญหาด้านครูได้แก่ 1) ครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการสอนความรู้ให้กับเด็ก 2) ขาดความต่อเนื่องในการใช้กระบวนการ PLC ในการพัฒนางาน 3) ครูไม่ได้สะท้อนผลการดำเนินงานหลังจากปฏิบัติงานเสร็จทำให้การทำงานในครั้งต่อไปไม่ได้ปรับปรุงแก้ไขปัญหาด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ 1) การวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลขาดความต่อเนื่อง 2) การจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพและด้านสังคมที่เอื้อต่อการทำงานไม่ชัดเจน 3) ขาดการมีส่วนร่วมการทำงาน

เป็นทีมนอกจากนี้จากการสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเอง (SAR) และการประชุมครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนได้พบแนวทางในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 9 ประเด็นคือ 1) การสร้างทีมที่ดี สภาพแวดล้อมดี 2) สร้างเป้าหมายการปฏิบัติงานร่วมกัน 3) สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อเพื่อเป็นกัลยาณมิตร 4) สร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน 5) ระดมความร่วมมือผู้ปกครอง ชุมชน เครือข่าย 6) จัดตั้งทีมศึกษาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเพื่อค้นหาปัญหาหรือสิ่งที่ต้องพัฒนา 7) ส่งเสริมให้ครูพัฒนาความรู้ตามความถนัดและความสนใจเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ และพัฒนาด้านวิชาชีพ 8) ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ Active Learning 9) ส่งเสริมให้ใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนางาน

จากปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาผู้วิจัยพบว่าสอดคล้องกับกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จึงได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาปรับประยุกต์ใช้กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยได้พัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, หน้า 25) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารแบบผู้ดูแล สนับสนุน ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน และHord, S.M. (1997: อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, หน้า 23-24) ได้ยืนยันว่าการดำเนินการในรูปแบบ PLC นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของ และ Bryk, C. & Louise (1999) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนทางวิชาชีพของโรงเรียนระดับประถมศึกษา

ในซิกาโก้ สามารถสรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ช่วยพัฒนาครู ผู้ครุมืออาชีพ พัฒนางค์กรให้ก้าวทันยุคสมัย พัฒนาคุณภาพผู้เรียน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนให้เกิดความยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร
2. เพื่อสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร
4. เพื่อประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร

ขั้นตอนที่ 1.1 ศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จากการวิเคราะห์ผลการประเมินตนเอง (SAR) ปีการศึกษา 2563 และสังเคราะห์ผลการประชุมครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลวังไทรเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลวังไทร จำนวน 19 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 1.2 ศึกษาองค์ประกอบของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร โดยนำมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1.1 มาศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่สอดคล้องกับปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากำหนดเป็นคำถามสำหรับสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ จำนวน 540 คน เกี่ยวกับองค์ประกอบของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร

ขั้นตอนที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร โดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาประกอบการยกร่างรูปแบบฯ ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์มีความเชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพจำนวน 9 คน ประกอบไปด้วยอาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผู้บริหารหรืออดีตผู้บริหารสถานศึกษาครู และศึกษานิเทศก์ ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขั้นตอนที่ 2.2 ตรวจสอบร่างรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร โดยนำร่างรูปแบบฯ ประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมีประสบการณ์ด้านการประกันคุณภาพ จำนวน 9 คน ประกอบไปด้วย อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผู้บริหารหรืออดีตผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการตอบแบบสอบถาม

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ทดลองใช้ที่โรงเรียนอนุบาลวังไทร ปีการศึกษา 2564 โดยมีผู้ร่วมในการทดลองใช้รูปแบบฯ และให้ข้อมูลผลการทดลองใช้รูปแบบฯ จำนวน 214 คน ประกอบด้วย ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน เก็บข้อมูลจากผลการประเมินตนเอง (SAR) ผลงานที่เป็นแบบอย่างได้ และสอบถามความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร โดยการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ ปัญหา และอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการใช้รูปแบบฯ โดยผู้ให้ข้อมูล 49 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วยครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองประจำห้องเรียน และตัวแทนกรรมการสภานักเรียนโรงเรียนอนุบาลวังไทร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัญหาการประกันคุณภาพ จากการวิเคราะห์ SAR และการประชุมครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบปัญหาด้านผู้เรียน คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยต่ำ 2) ผลการอ่านออกของผู้เรียนเฉลี่ยต่ำ ปัญหาด้านครูได้แก่ 1) ครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการสอนความรู้ให้กับเด็ก 2) ขาดความต่อเนื่องในการใช้กระบวนการ PLC ในการการพัฒนางาน 3) ครูไม่ได้สะท้อนผลการดำเนินงานหลังจากปฏิบัติงานเสร็จทำให้การทำงานในครั้งต่อไปไม่ได้ปรับปรุงแก้ไข ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ 1) การวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลขาดความต่อเนื่อง 2) การจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพและด้านสังคมที่เอื้อต่อการทำงานไม่ชัดเจน 3) ขาดการมีส่วนร่วมการ

ทำงานเป็นทีม ผลการสังเคราะห์แนวทางในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังเคราะห์ได้ 9 ประเด็นคือ 1)การสร้างทีมที่ดี สภาพแวดล้อมดี 2)สร้างเป้าหมายการปฏิบัติงานร่วมกัน 3)สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อเพื่อเป็นกัลยาณมิตร 4)สร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน 5)ระดมความร่วมมือผู้ปกครอง ชุมชน เครือข่าย 6)จัดตั้งทีมศึกษาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเพื่อค้นหาปัญหาหรือสิ่งที่ต้องพัฒนา 7)ส่งเสริมให้ครูพัฒนาความรู้ตามความถนัดและความสนใจเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ และพัฒนาด้านวิชาชีพ 8)ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ Active Learning 9)ส่งเสริมให้ใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนางาน ในด้านองค์ประกอบการพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในนั้นพบองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ แนวทางการพัฒนา ผลการดำเนินงาน และปัจจัยแห่งความสำเร็จ ซึ่งภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และรายงานองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากขึ้นไป

2.ผลการสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทรพบว่า มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.หลักการ ประกอบด้วย 1) เป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนที่จะต้องพัฒนางานในความรับผิดชอบให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น 2) เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง 3)เกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย 4) สร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน ยอมรับและนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา และ 5)พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถเพื่อพัฒนาผู้เรียน

2.วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 1) เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2) เพื่อพัฒนาวิชาชีพสมรรถนะการทำงานและการจัดการเรียนการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียน และ 4) เพื่อพัฒนางานให้สามารถเป็นแบบอย่างได้ 3. แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ทีมรวมใจมีเป้าหมายร่วมกัน ขั้นตอนที่ 2 เลือกสรรเป้าหมายพัฒนา ขั้นตอนที่ 3 แสวงหาวิธีการ ขั้นตอนที่ 4 ประสานความคิดและร่วมปฏิบัติ 4.ผลและการรายงานผลการดำเนินการ ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 5 จัดกิจกรรมสะท้อนผลการปฏิบัติและขั้นตอนที่ 6

พัฒนาสู่ความเป็นแบบอย่างได้ และ 5.ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์มีความเป็นผู้นำ มีความรู้ความสามารถ เข้าใจและให้การสนับสนุนกระบวนการ PLC 2) ปัจจัยด้านครู ได้แก่ ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาให้ความร่วมมือเป็นทีมที่ดี และ 3) ปัจจัยเกื้อหนุน ได้แก่ บรรยากาศ หรือวัฒนธรรมการทำงานที่เป็นกัลยาณมิตรขององค์กร การได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา และเครือข่ายอื่น ซึ่งรูปแบบที่สร้างขึ้นมีความถูกต้องและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทรเมื่อประเมินจากมาตรฐาน 3 ด้านคือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการและด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพบว่าด้านแรกเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดส่วนด้านที่สองและสามมีผลการประเมินตนเองสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด เมื่อประเมินจากผลงานที่เป็นแบบอย่างได้ปีการศึกษา 2564 พบว่า ได้รางวัล จำนวน 15 รางวัล สามารถจำแนกได้ 3 ระดับคือ ระดับภูมิภาค ได้รับ 1 รางวัล ระดับจังหวัด ได้รับ 8 รางวัล และระดับเขตพื้นที่การศึกษา ได้รับ 6 รางวัล เมื่อประเมินจากผลทดสอบความพึงพอใจ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) โดยทุกข้อมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับมากขึ้นไป

4. ผลประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร พบว่ารูปแบบมีความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) โดยทุกข้อมีค่าเฉลี่ยระดับมาก

การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาปัญหาการประกันคุณภาพ จากการวิเคราะห์ SAR และการประชุมครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบปัญหาด้านผู้เรียนคือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยต่ำ 2) ผลการอ่านออกของผู้เรียนเฉลี่ยต่ำ

ปัญหาด้านครูได้แก่ 1) ครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการสอนความรู้ให้กับเด็ก 2) ขาดความต่อเนื่องในการใช้กระบวนการ PLC ในการพัฒนางาน 3) ครูไม่ได้สะท้อนผลการดำเนินงานหลังจากปฏิบัติงานเสร็จทำให้การทำงานในครั้งต่อไปไม่ได้ปรับปรุงแก้ไข

ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ 1) การวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลขาดความต่อเนื่อง 2) การจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพและด้านสังคมที่เอื้อต่อการทำงานไม่ชัดเจน 3) ขาดการมีส่วนร่วมการทำงานเป็นทีม

ปัญหาดังกล่าวมาแล้วนั้นเป็นปัญหาการประกันคุณภาพที่พบในโรงเรียนโดยทั่วไป ดังเช่นมยุรี วรวรรณ (2563) สุพินันท์ กันทะวงศ์ (2558) และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) พบว่าปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาหลายประการ อาทิ การบริหารจัดการภายในโรงเรียนไม่เป็นระบบ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจงานประกันคุณภาพอย่างแท้จริง ขาดความร่วมมือจากบุคลากรอย่างจริงจัง ขาดความต่อเนื่องของการดำเนินงานตรวจสอบคุณภาพภายใน ขาดการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การกำกับติดตามตรวจสอบขาดความต่อเนื่อง ครูขาดความรู้ความชำนาญ ขาดการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และครูยังจัดการเรียนการสอนโดยไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลการสังเคราะห์วิธีการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจากผลการประเมินตนเอง (SAR) และผลการประชุมครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลวังไทร พบว่า การแก้ปัญหาหรือการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังเคราะห์ได้ 9 ประเด็น คือ 1) การสร้างทีมที่ดี สภาพแวดล้อมดี 2) สร้างเป้าหมายการปฏิบัติงานร่วมกัน 3) สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อเพื่อเป็นกลยุธามิตร 4) สร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน 5) ระดมความร่วมมือผู้ปกครอง ชุมชน เครือข่าย 6) จัดตั้งทีมศึกษาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเพื่อค้นหาปัญหาหรือสิ่งที่ต้องพัฒนา 7) ส่งเสริมให้ครูพัฒนาความรู้ตามความถนัดและความสนใจเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ และพัฒนาด้านวิชาชีพ 8) ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ Active Learning 9) ส่งเสริมให้ใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนางาน แนวทางการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดังกล่าวนั้น เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับปัญหาที่พบและยังสอดคล้องกับทฤษฎีและผลการ

ศึกษาวิจัยของ สุบัน พรเวียง (2563) และจूरรัตน์ ดวงเพชร (2561) พบว่าการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามีความสอดคล้องกันว่า 1) ขั้นตอนการดำเนินงาน ได้แก่ กำหนดมาตรฐาน การจัดทำแผน การดำเนินงานตามแผน ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายในจัดทำรายงานผล และสร้างวัฒนธรรมคุณภาพ 2) เป้าหมายต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจเป้าประสงค์ของสถานศึกษา และสามารถปฏิบัติได้จริง 3) แนวทางการติดตามตรวจสอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการร่วมกันกำหนดรูปแบบ 4) ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสร้าง “วัฒนธรรมองค์กร” ที่มีคุณภาพ มีการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยบุคลากรทุกคนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ กล่าวคือ รู้จักพัฒนาตนเอง ใฝ่รู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้พร้อมแบ่งปันอยู่ตลอด

ผลการศึกษารายองค์ประกอบของรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร พบองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ แนวทางการพัฒนา ผลการดำเนินงานและปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยผลการศึกษาค้นคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ(PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากขึ้นไป แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ ต่างเห็นตรงกันว่าองค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ แนวทางการพัฒนา ผลการดำเนินงาน และปัจจัยแห่งความสำเร็จ และสอดคล้องกับ สมชัย จรรยาไพบูลย์ (2555) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบได้แก่วัตถุประสงค์ หลักการ กลไกการดำเนินการ วิธีดำเนินการ และการประเมินผล และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ได้ร่วมกับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ดำเนินการศึกษารูปแบบและวิธีการใช้กระบวนการ PLC ในการดำเนินงานของโรงเรียนที่

ประสบผลสำเร็จ พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอน และปัจจัยแห่งความสำเร็จ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ เข้าใจ และเห็นความสำคัญของกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้การทำงานเป็นทีม มีความเอื้อเฟื้อเป็นกัลยาณมิตร มีการพัฒนาตนเองและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดเวลาซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, หน้า 25) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบ กัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงาน ร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหาร แบบผู้ดูแลสนับสนุน ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ เปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และ ความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน

2. ผลการสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตาม แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร

2.1 รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิด ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) แนวทางการพัฒนา 4) ผลและการรายงาน ผลการดำเนินการ และ 5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยในส่วนขององค์ประกอบที่ 3 และ 4 เป็นกระบวนการสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานมีลักษณะต่อเนื่องกัน เป็นวงกลม มี 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ทีมรวมใจมีเป้าหมายร่วมกัน ขั้นตอนที่ 2 เลือกสรรเป้าหมายพัฒนา ขั้นตอนที่ 3 แสวงหาวิธีการ ขั้นตอนที่ 4 ประสาน ความคิดและร่วมปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 5 จัดกิจกรรมสะท้อนผลการปฏิบัติและ ขั้นตอนที่ 6 พัฒนาสู่ความเป็นแบบอย่างได้ โดยให้ขั้นตอนที่ 1 ทีมรวมใจมี เป้าหมายร่วมกันอยู่ตรงกลางและเชื่อมโยงกับขั้นตอนอื่นๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ขั้นตอนที่ 1 ทีมรวมใจมีเป้าหมายร่วมกัน เป็นขั้นตอนที่สำคัญ ทำหน้าที่เชื่อมโยง กับทุกขั้นตอนซึ่งสอดคล้องกับ หนูฤทธิ ไกรพล (2557) ได้ศึกษาการเป็นชุมชนแห่ง

การเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น พบว่าการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในบริบทสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ทีมร่วมแรงร่วมใจ 2) วิสัยทัศน์ร่วม 3) โครงสร้างสนับสนุนชุมชนและ Rebecca M. (2015) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนในเมือง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหาร 2) การทำงานร่วมกัน 3) การมีปฏิสัมพันธ์ของคนในองค์กร 4) จุดเน้น 5) ความเชื่อของครู และ 6) การสนับสนุนทั้ง 6 ปัจจัยนี้มีความสำคัญในการขับเคลื่อน PLC ให้กับโรงเรียนในเมือง และ Ke Xu (2012) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสหรัฐอเมริกาและจีน ที่ประสบความสำเร็จระหว่างโรงเรียนในสหรัฐอเมริกาและโรงเรียนในจีน พบว่า 1)ความเป็นผู้นำที่แข็งแกร่ง 2)วัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน 3)โครงสร้างที่มีประสิทธิภาพเพื่อสนับสนุนกิจกรรม PLC 4) การพัฒนาวิชาชีพของครู และ 5) ความท้าทายและอุปสรรค องค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน คือหลักสำคัญที่เหมือนกันในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2.2 ผลการตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) พบว่า รูปแบบที่สร้างขึ้นมีความถูกต้อง และความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นการยืนยันว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้สำหรับการพัฒนามาตรฐานการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตลอดจนเป็นแบบอย่างแก่โรงเรียนอื่นๆได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของวรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557) และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, หน้า 25) ซึ่งกล่าวสอดคล้องกันว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารแบบผู้ดูแลสนับสนุน ส่งการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ เปลี่ยนแปลงคุณภาพ

ตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทรปีการศึกษา 2564 เมื่อประเมินจากมาตรฐาน 3 ด้านคือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการและด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ด้านแรกเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดส่วนด้านที่สองและสามมีผลการประเมินตนเองสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด เมื่อประเมินจากผลงานที่เป็นแบบอย่างได้ พบว่า ได้รางวัล จำนวน 15 รางวัล สามารถจำแนกได้ 3 ระดับคือ ระดับภูมิภาค ได้รับ 1 รางวัล ระดับจังหวัด ได้รับ 8 รางวัล และระดับเขตพื้นที่การศึกษา ได้รับ 6 รางวัล เมื่อประเมินจาก ผลการสอบถามความพึงพอใจ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) โดยทุกข้อมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับมากขึ้นไป

จากผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสามารถนำมาใช้ในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบดังกล่าวเน้นให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องมีวัฒนธรรมการทำงานแบบร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ เป็นกัลยาณมิตร มีความเป็นกันเอง ลดความเป็นแบบแผนที่เป็นทางการทำให้ทุกคนกล้าคิด และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการกระตุ้นให้สมาชิกสามารถเป็นผู้นำ และเป็นผู้ร่วมในการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับ Hord, S.M. (1997: อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, หน้า 23-24) และ Bryk, C. & Louise (1999) สรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ช่วยพัฒนาครูสู่ครูมืออาชีพ พัฒนางองค์กรให้ก้าวทันยุคสมัย พัฒนาคุณภาพผู้เรียน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนให้เกิดความยั่งยืน

4. 4. ผลการประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 โดยการจัดประชุม

ชี้แจงและรับฟังความคิดเห็นจากคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนอนุบาลวังไทร ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบโดยตรงและร่วมกันตรวจสอบว่ามีความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพสถานศึกษาเพียงใด พบว่า ในภาพรวมรูปแบบมีความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก โดยทุกข้อมีค่าเฉลี่ยระดับมาก แสดงว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร ได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เนื่องจากระบวนการพัฒนารูปแบบได้เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาหรือการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รวมทั้งกระบวนการดำเนินการตามรูปแบบที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนในบรรยากาศที่เข้าใจของสมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับ Hord, S.M. (1997: อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, หน้า 23-24) และ Bryk, C. & Louise (1999) สรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ช่วยพัฒนาครูสู่ครูมืออาชีพ พัฒนางค์กรให้ก้าวหน้า ยุคสมัย พัฒนาคุณภาพผู้เรียน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนให้เกิดความยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. การนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร ไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต้องคำนึงถึงการเตรียมการด้านผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีความเป็นผู้นำ มีความรู้ ความสามารถ เข้าใจและให้การสนับสนุนกระบวนการ PLC ด้านครู ได้แก่ ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาให้ความร่วมมือเป็นทีมที่ดีและด้านปัจจัยเกื้อหนุน ได้แก่ บรรยากาศหรือวัฒนธรรมการทำงานที่เป็นกัลยาณมิตรขององค์กร การได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาและเครือข่ายอื่น

2. การวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาจุดอ่อนหรือข้อจำกัดและทำการปรับปรุงแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทรให้สอดคล้องและตอบสนองต่อการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

2.2 สนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาทำการศึกษาและประยุกต์ใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนาการบริหารงานในระดับสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- จूरรัตน์ ดวงเพ็ชร. (2561). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนปิยะมหาราชาธิราช. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ราย.
- ภิญโญ จูสี. (2558). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- มยุรี วรธรรม. (2563). แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: ศูนย์สาธาณพรว.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). รูปแบบการเรียนรู้ชุมชนทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา.

- สุบัน พรเวียง และมนต์นภัส มโนการณ. (2563). การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่องที่มีเป้าหมายเฉพาะสำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. ภาควิชาพื้นฐานและการพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุพินันท์ กันทะวงศ์. (2558). แนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมชัย จรรยาไพบูลย์. (2555). รูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). รายงานการวิเคราะห์การพัฒนาประกันคุณภาพการศึกษาให้รองรับการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). บทเรียนจากสถานศึกษาในการพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) สู่การพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” สู่สถานศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ

- หนูฤทธิ ไกรพล. (2557). การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัด
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น. วารสารมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 34, 6 (พฤศจิกายน –
ธันวาคม).
- Bryk, C. & Louise, K.S. (1999). **Professional Learning in Chicago
Elementary School: Facilitating Factors and
Organizational Consequences**. Educational
Administration Quarterly: 35 supplement (1999)
- Ke Xu. (2012). **A Comparison Study of the Professional Learning
Communities in the United States and China**. San
Diego State University. United States.
- Rebecca M. (2015). **An Examination of Qualities of Effective
Professional Learning**. Communities in Urban Schools.
Baylor University. Texas, United State.